

2026 planen SKAL

Den mangfoldige folkeskole *- deltagelsesmuligheder for alle børn og unge*

Version 2 – 9/3 2022

VESTHIMMERLANDS
KOMMUNE

- lyst til at gøre en forskel

Indhold

Baggrund	2
Formål.....	2
Målgruppe.....	3
NEST klasser og mellemformer.....	3
NEST klasser.....	3
Mellemformer.....	4
Erfaringer med NEST lignende klasser/ mellemformer	4
Lærerne /medarbejderne i mellemformerne i Vesthimmerland	4
Undervisningen	5
Foreløbige tegn	5
Kompetenceløft	5
Succeskriterier.....	7
Resultater og praksisændringer:.....	7
Inddragelse af ressourcepersoner	8
Målsætninger og forventede resultater for eleverne.....	8
Sygeundervisning.....	8
Økonomi.....	9

Baggrund

De 11 nordjyske kommuner har i samarbejde med professionshøjskolen UCN udarbejdet en fælles ansøgning til AP Møller Fonden.

Ansøgningen tager afsæt i, at skabe øgede deltagelsesmuligheder for alle børn og unge i folkeskolen.

Segregeringsgraden i de danske folkeskoler har været faldende fra 2012, hvor inklusionsloven blev vedtaget og indtil 2016/2017, hvorefter segregeringsgraden igen er steget. Det betyder, at der ikke inkluderes flere børn end i 2012, på trods af adskillige forsøg, kompetenceudvikling og kommunale indsatser.

Stadig opleves inklusionsopgaven i skolen i dag som en stor udfordring, og lærerne vurderer, at der er langt flere elever, der har et akut behov for støtte (se bl.a. SFI, 2016). Alt for mange børn og unge i Danmark oplever eksklusion, mistroivsel og faglige udfordringer.

I projektet fokuseres der ikke på "inklusion" som en tilstand eller et spørgsmål om at placere alle elever i samme "klasselokale". I stedet fokuseres på, hvordan den almene, mangfoldig folkeskole og dennes undervisning og fællesskab kan styrkes, så flere børn og unge gives ret til og mulighed for deltagelse

De 11 nordjyske skolechefer har igennem en årrække drøftet den komplekse inklusionsopgave i folkeskolen. Ingen kommuner er fuldt ud lykkedes med inklusionsopgaven og derfor går samtlige nordjyske kommuner sammen om en fælles regionsansøgning til AP Møller Fonden. UCN som professionshøjskole er en del af ansøgningen.

Vesthimmerlands Kommunes indsats i ansøgningen er: *at inkludere flest mulige elever i almenundervisningen*. Dette gælder alle ny visiterede elever til specialklasser samt udslusning af enkelte elever fra specialklasserne til almenundervisningen.

Formål

Grundtænkningen er, at flest mulige børn skal gå i distriktets skole.

Vi laver skole for de børn, vi har.

I Vesthimmerlands Kommune har vi inkluderet 94,7 % af eleverne i almenklasserne. Med forløbet i Den mangfoldige folkeskole ønsker vi at inkludere endnu flere af de elever, der i dag ny visiteres til specialklasserne ved at etablere decentrale mellemformer med udgangspunkt i den lokale kontekst.

Målet er, at der i skoleåret 2024-2025 er inkluderet 95,5 % af eleverne i almenundervisningen. Dette svarer til 25 elever mere.

Pr januar 2022 går 175 elever i specialklasser i Vesthimmerlands Kommune. Klasserne er oprettet på folkeskolerne, og eleverne transporteres derfor over længere strækninger. Erfaringerne fra arbejdet med specialklasserne er endvidere, at når en elev en gang er visiteret til en specialklasse er det svært at få eleverne tilbagesluset til distriktsskolen og almenundervisningen.

Ved at etablere lokale mellemformer er det endvidere muligt at afprøve/bevare eleven i almenundervisningen i distriktsskolen.

Målgruppe

Elever:

Alle ny visiterede elever til specialklasser samt udslusning af enkelte elever fra specialklasserne til almenskolen.

De elever, der visiteres til en mellemform på distriktsskolen ansøges stadig via visitationsudvalget. Visitationsudvalget afholder 2 møder årligt i oktober/november og marts/april. Økonomien følger som til en specialklasse.

Medarbejdere:

For at inkludere yderligere elever skal medarbejderne (lærere og pædagoger) kunne forestå inkluderende læringsmiljøer via kompetenceudviklingsforløb udbudt af UCN. Medarbejderne skal opkvalificeres på:

- Nye former for forældresamarbejde. Dels for at støtte forældrene i forståelsen af de nye mellemformer, hvor flest mulige børn inkluderes i almenundervisningen. Dette gælder både de forældre, der har børn, der skal inkluderes, men også de øvrige forældre, der skal have indsigt i de nye læringsmiljøer og børnefællesskaber, der etableres omkring mellemformerne, og dels for at trække endnu mere på forældrene som en resurse, da vellykket inklusion sker i de klasser, hvor der er et godt skole-hjemsamarbejde. Forældre med børn i vanskeligheder er selv en afgørende faktor for om inklusionen lykkes. De skal sikre, at barnet kommer i skole og er trygt ved de indgåede aftaler. Her mangler medarbejderne viden om, hvordan vi lykkes endnu bedre med dette samarbejde i forhold til børn med begyndende skolevægring.
- Arbejdet med børnefællesskaber, herunder viden om klasseledelse og påvirkning af klassens hierarki

Kompetenceløftet er delt i to. Dels et teoretisk løft via UCN og dels praksisnær sparring fra CPP. Se under kompetenceløft

NEST klasser og mellemformer

NEST klasser

NEST klasserne er udviklet i Aarhus Kommune, hvor deres beskrivelse af klassen er: NEST er en pædagogisk praksis, hvor børn med og uden autisme er en del af samme klassefællesskab. Klasserne består af 16 elever. Nogle af eleverne er børn med autisme. Der er altid to lærere i klassen.

Dette begreb erstattes i Vesthimmerlands Kommune af *mellemformer*. Betegnelsen mellemformer anvendes i dette projekt.

Mellemformer

Grundtænkningen er, at alle elever skal gå i distriktets skole.

Vi laver skole for de børn, vi har.

Mellemformer er initiativer og undervisningsformer, der retter sig mod børn med specialpædagogiske behov. Mellemformer øger skolernes inklusionskraft og bidrager til, at flest mulige børn og unge kan udvikle sig og trives i den lokale folkeskole.

Inkluderende undervisning, der er tilrettelagt med en klar struktur og forudsigelighed, der giver alle elever deltagelsesmuligheder i et bredt fællesskab, kan skabe ro, motivation og opmærksomhed.

Mellemformernes værdierne er:

- *At alle børn har krav på god undervisning*
- *At børn er mere ens end forskellige*
- *At hvis børn ikke lærer på den måde, vi underviser dem på, så må vi undervise dem på en måde, så de lærer*

Alle voksne har et medansvar for at skabe optimale læringsbetingelser for alle.

Erfaringer med NEST lignende klasser/ mellemformer

I Vesthimmerlands Kommune er der i skoleåret 2021-2022 NEST lignende klasser eller mellemformer på tre skoler. På Løgstør Skole, som er iværksat i skoleåret 2020-2021. På Aalestrup Skole samt på Vester Hornum Skole på hold A (0. og 1. årgang) i 2021-2022. På alle tre skoler er klasserne etableret med udgangspunkt i visitationen til specialklasserne. I forbindelse med denne er ønsket om at tilbyde mellemformer til elever, som er indstillet til specialklasser. Der er i klasserne elever, som har udfordringer, hvilket har betydet, at der har været en indstilling til PPR om specialundervisning. NEST lignende klasser er lavet for, at alle elever kan være en del af det store fællesskab.

Mellemformerne støtter hele gruppen.

På alle tre skoler er det en pædagog, som er den gennemgående voksen i alle timer. Derfor er der faglærere tilknyttet. Dansk- og matematiklærere har mange timer i klasserne, men pga. linjefagsdækningen er flere faggrupper tilknyttet klassen. Dette vurderer en skoleleder skal være anderledes i næste skoleår, hvor det er muligt ikke at have linjefagsdækningen som det primære.

Et eksempel på en normering er 2 voksne til 21 elever i 25 lektioner.

Hvis en elev ikke fungerer i en NEST lignende klasse er der lavet en aftale om, at der ikke skal være en længere visitationsproces. Hvis det vurderes, at skolen har gjort det, skolen kan, kan der foregå et hurtigt skift.

Det besluttet for et år ad gangen, om mellemformerne skal fortsætte. Revisiteringen af støttetimer samt visitationen til mellemformen følger den til enhver tid udmeldte tidsramme (pt. marts og april).

Bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand § 7¹. *Skolens leder følger udviklingen hos elever, der modtager specialpædagogisk bistand. Der skal mindst én gang om året tages stilling til, om den specialpædagogiske bistand til den pågældende elev skal fortsætte, ændres eller ophøre.*

På baggrund af denne paragraf foretages beslutningen om fortsættelsen af mellemformerne.

Lærerne /medarbejderne i mellemformerne i Vesthimmerland

Lærernes forberedelse til timerne er vigtig. Lærerne oplever også personligt, at de skal nytænke deres tilgang til læring og samarbejde.

¹ Bekendtgørelse nr. 693 af 20/06/2014

Det er vigtigt, at lærerne har en undervisningstime mindre om ugen, da det kræver en del af dem at være med i teamet omkring mellemformen.

Teamsamarbejdet er meget vigtigt for medarbejderne omkring mellemformerne. Der er fælles forberedelse til undervisningen, så alle ved, hvilke roller de har.

Lærerne/medarbejderne skal være klar til forandringsprocesser.

Undervisningen

Grundsynet i klassen er, at der er øje for det, der fungerer. Så hvis 10 elever kommer ind til tiden efter pausen roses disse 10 i stedet for at skælde de fem ud, der ikke kommer ind til tiden. Alle elever ønsker at blive rost.

Du italesætter det, du gerne vil se.

Alle elever profiterer af den struktur, der er i klassen

Hvis elever ikke kan koncentrere sig, og der bliver uro – nulstiller man. Det vil sige, at strukturen med, at der er ro inden man siger noget osv. etableres igen.

Der er en del piktogrammer i klassen, som viser eleverne, hvad de skal.

Hver morgen møder de voksne inden eleverne. Eleverne kommer ind til en klasse med stille musik, sætter sig på sin plads, begynder at tegne, lave puslespil eller andet.

De elever, der er særligt udfordret tages med ud i et grupperum, hvor de langsomt sættes i gang.

I klassen er der et pauserum – her kan eleverne sætte sig hen, når de oplever, at de ikke længere kan deltage i undervisningen. Her må eleverne tegne, lave puslespil eller aktiviteter vist via piktogrammer på pauseafskærmningen.

Foreløbige tegn

De inkluderede elever i NEST fungerer socialt godt, de har legeaftaler og venner i pauserne. De er socialt inkluderet. Eleverne er i trivsel og de flytter sig fagligt.

Kompetenceløft

Ledergruppen i skolerne anbefalede på et møde den 14. december 2021 lokale indsatser målrettet den enkelte skole.

Skitseret

- Oplæg 3,5 timer for alle kommunens lærer og ledere om nye former for forældresamarbejde, forældrenes stemme, gensidigt forpligtigende samarbejde, relationers betydning, overgange mm. Det er forældrenes børn og alle forældre er vigtige medspillere omkring inklusionen af eleverne. Det handler ikke om det enkelte barn, men om fællesskabet. Gro Emmertsen Lund laver oplæg for alle medarbejdere den 8. august 2022 med udgangspunkt i bogen: Fra fravær til fællesskab.
- Kompetenceløftet skal foregå på den enkelte skole og initieret af den enkelte skole med tilkøb fra blandt andet UCN. I 2022-2023 er kursusvirksomheden følgende:
 - Fokus på børnefællesskaber 7 timer (herunder mere viden om klasseledelse, og påvirkning af klassens hierarki) Kursus på de 4 deltagende skoler i 2022-2023, samt de næste 4 skoler i 2023-2024 og endelig med de sidste 4 skoler i 2024-2025.

- Fokus på fravær 3,5 timer (hvad kan vi gøre for at mindske fraværet, fraværets betydning for manglende tilknytning til fællesskabet) Kursus på de 4 deltagende skoler
- Oplæg fra UCN vedrørende mellemformer
- Konkret sparring og vejledning fra CPP til deltagende undervisningsteams. Delt over 3 år, hvor de første 4 skoler får tilbudt forløb det første år, de 4 næste skoler året efter og endelig de 4 sidste skoler i de 2024-2025.
- Ledelsessparring internt og eksterne med andre kommuner 10 gange i 2 timer.

Kompetenceløftet skal bruges i arbejdet med at ruste lærere/pædagoger samt ledelse i deres arbejde med at udvikle mellemformer og dermed inkludere flere elever i almenundervisningen. Hvert år uddannes medarbejdere og ledere på 4 folkeskoler af UCN omkring forældresamarbejdet, børnefællesskaber, herunder klasseledelse, samt betydningen af fravær for børnefællesskaberne.

Den aktionsbaserede læring forestås af CPP.

- I Vesthimmerlands Kommune er der 12 folkeskoler. Alle skoler er en del af indsatsen.
 - I skoleåret 2022-2023 deltager 4 skoler (Løgstør, Aalestrup, Vester Hornum og Ranum)
 - I skoleåret 2023-2024 udbygges med yderligere 4 skoler. (Gedsted, Hornum, Toppedalskolen og Vestrup Skole)
 - I skoleåret 2024-2025 kommer de sidste 4 skoler med. (Farsø, Ullits, Aars samt Østermarks skolen)
- Rækkefølgen af skoler er blot et udkast, så det er muligt at ændre på denne.

- I arbejdet med mellemformer er der et behov for undervisning samt sparring af fagprofessionelle i CPP. Erfaringen viser, at der er brug for 3 t/ugen pr. deltagende skole. CPP forestår sparring 3 timer om ugen i 40 uger på først 4 skoler, dernæst 8 skoler og endelig alle 12 skoler.

Timerne bruges til ugentlig konkret teamsparring med de medarbejdere, der indgår i mellemformsklasserne. Det er medarbejderne, der sætter dagsordenen for disse sparringsmøder. Forud/efterfølgende kan psykologen observere i mellemformsklasserne. Der vil desuden opstå løbende behov for småkursus i aktuelle områder (fx autismpædagogik og konflikthåndtering)

Ledelsen er med som lyttende part, men også som garant for at der sker den ønskede udvikling, herunder at medarbejderne arbejder med. Ledelsen kan desuden iværksætte konkrete forløb, som CPP og medarbejdere skal afprøve over en periode. Ledelsen bliver via disse sparringsmøder også klædt på til at håndtere henvendelser fra forældre og andre medarbejdere på skolen.

Erfaringerne fra arbejdet med mellemformer, de enkelte år bruges i videndelingen mellem skolerne. Det vil sige, at forvaltningen afholder to møder om året til videndeling for lederne.

For at videndele vedrørende de lokale indsatser nedsættes netværk på skolerne samt mellem skolerne.

Endvidere nedsættes netværk mellem lederne på skolerne.

Mellemformer er et opmærksomhedspunkt i flere kommuner, derfor undersøges om andre kommuner har interesse i at vidensflette omkring inklusion og mellemformer, hvorfor lederne tilbydes denne mulighed.

I 2022-2023 inviteres de første 4 deltagende skoler af forvaltningen til to møder i oktober og marts til videndeling og erfaringsudveksling.

I 2023-2024 inviteres de næste 4 deltagende skoler af forvaltningen til to møder i oktober og marts til videndeling og erfaringsudveksling. De skoler, der allerede har iværksat forløb deltager endvidere til erfaringsudvekslingen.

Dette gentages i 2024-2025, hvor de sidste 4 skoler igangsætter deres lokale indsatser. Kompetenceløftet omkring Den mangfoldige Folkeskole i Vesthimmerlands Kommune vedrører såvel lærere/pædagoger, ledelserne, PPR samt forvaltningen. Alle i styringskæden er involverede i indsatsen og har samme mål for arbejdet.

Udviklingen af mellemformer- støttes af UCN

Erfaringerne fra Program for Læringsledelse, hvor Vesthimmerlands Kommune som forvaltning arbejdede med ledelse tæt på, videreføres i dette forløb. Det vurderes, at det er vigtigt, at alle berørte aktører omkring elevernes læring og medarbejdernes kompetenceløft følger forløbet tæt, samler op og evaluerer på dette.

Erfaringerne og kompetenceløftet i dette forløb forventes at blive videreført efter ophør af indsatsen, da der fortsat gerne skulle være flere elever, der inkluderes i almenområdet og dermed går i skole i deres distriktsskole og er en del af det store fællesskab i skolen.

- På alle skoler i Vesthimmerlands Kommune er der mindst en medarbejder, der er uddannet som inklusionsvejleder. Disse vejledere inddrages i processerne omkring etableringen af mellemformerne.

Succeskriterier

Resultater og praksisændringer:

Det forventes, at flere elever går i deres distriktsskole og ikke skal visiteres til en specialklasse. Målet er at 95,5 % af eleverne i skoleåret 2024/25 går i deres distriktsskole. Dette svarer til cirka 25 elever.

Endvidere forventes det, at nogle af de elever, der i dag går i specialklasser kan udsluses til almenklasser.

	Skoleåret 2015/16	Skoleåret 2016/17	Skoleåret 2017/18	Skoleåret 2018/19	Skoleåret 2019/20	Skoleåret 2020/21	Skoleår 2021/22	Skoleår 2021/22
	elevtal pr. aug 2015	elevtal pr. aug 2016	elevtal pr. aug 2017	elevtal pr. aug 2018	Elevtal pr. aug 2019	Elevtal pr. aug 2020	Forventet pr. 1/8-21 (23/4-21)	Forventet pr. 1/8-21 (15/6-21)
AKT	54	58	70	66	52	46	44	43
ADHD	27	26	25	27	25	27	24	27
SL (sprog-læse klasse)	8	8	8	7	5	0		
K (k-klasse)	36	33	29	29	27	28	34	37
Generelle	30	37	36	38	38	31	27	26
Vestermarkskolen	34	36	36	34	35	30	28	29
AKT+	3	4	4	8	5	5	9	9
Skolegang udenfor kommunen fx Krabbeshus, Egebakken, kollegievejen	8	5	8	5	2	1	1	1
Elever i alt på specialområdet	200	207	216	214	189	168	167	172
Elever på almenområdet	3.680	3.345	3.296	3.227	3.221	3.241	3.104	3.104
Samlet elevtal på 3.22.01 og 3.22.08	3.880	3.552	3.512	3.441	3.410	3.409	3.271	3.276
Specialområdet udgør af det samlede elevtal	5,2%	5,8%	6,2%	6,2%	5,5%	4,9%	5,1%	5,3%
<i>Der er løbende indtag i klasserne, så tallene vil variere afhængig af dato for opgørelse.</i>								
Tallene er "renset" for elever betalt af andre kommuner.								

Vi er med dette projekt optaget af, at inklusion virker bedst, hvor der er lokalt ejerskab, og derfor arbejder vi med forskellige former for mellemformer, der alle har samme mål – øget inklusion.

Lærere og pædagoger skaber inkluderende læringsmiljøer for en gruppe elever med forskellige

forudsætninger. Lærere og pædagoger planlægger, gennemfører og evaluerer undervisningen sammen.

Samarbejdet med forældrene er videreudviklet.

Der er en forventning om, at langtidsfraværet er bragt ned.

Med udgangspunkt i barnets tarv inkluderes flest mulige elever i deres distriktsskole.

Inddragelse af ressourcepersoner

På skolerne i Vesthimmerlands Kommune er der mindst en uddannet inklusionsvejleder. I CPP er der ansat 3 pædagogiske konsulenter. Både lokalt ude på skolerne, men også forvaltningsressourcerne skal være en del af indsatsen. De pædagogiske konsulenter, der er ansat i CPP, skal være en del af etableringen af mellemformerne, de skal arbejde med at stilladsere læringsmiljøet og bruges også som sparringspartnere for medarbejderne i klasserne. CPP-psykologen giver supervision til medarbejderne i mellemformerne, endvidere er de sparringspartnere for skolens ledelse.

Medarbejderne i klasserne (mellemformerne) vil have stort behov for uddannelse, sparring og supervision af CPP-konsulenterne.

Inklusionsvejlederne samarbejder med lærerne om at udvikle en pædagogisk praksis, der er med til at fremme en inkluderende pædagogik i klassen med mellemformer. Endvidere kan lærerteamet i mellemformen bruge inklusionsvejlederens viden om etableringen af læringsfællesskaber, strukturer i klassen samt vejledning og sparring i udviklingen af den pædagogiske praksis. Inklusionsvejlederen indgår i tværfaglige teams på skolen samt i netværk med inklusionsvejledere fra andre skoler i Vesthimmerland.

Inklusionsvejlederne er på nogle skoler en del af ressourceteamet og vil naturligt indgå i arbejdet omkring udviklingen af de decentrale mellemformer.

De pædagogiske konsulenter i CPP faciliterer et netværk bestående af inklusionsvejlederne på skolerne. Denne gruppe har mindst to årlige møder.

I arbejdet med mellemformer er der et behov for undervisning samt sparring af fagprofessionelle i CPP. Erfaringen viser, at der er brug for 3 t/ugen pr. deltagende skole. CPP skal i forberedelsen af mellemformen uddanne teamet omkring klassen, endvidere modtager teamet omkring klassen samt ledelsesteamet supervision af CPP.

Målsætninger og forventede resultater for eleverne

Eleverne bliver mødt med et undervisningstilbud, der er tilrettelagt med rammer, tilgange og metoder, der imødekommer behovet hos den enkelte elev og samtidig skaber et samlet læringsmiljø med andre elever.

Eleverne kan spejle sig i de øvrige elever, få venskaber i klassen og få et tilhørsforhold i gruppen.

Det er lykkedes at mindske fraværet, det gælder både det korte- og det længere fravær. Der anvendes fremadrettet samme bekymringsgrænse på 15 % fravær som i familieafdelingen.

Sygeundervisning

Hvis et barn i folkeskolen er forhindret i at komme i skole fx pga. smittefare, sygdom eller invaliditet, skal kommunen ud fra den foreliggende situation vælge enten at sørge for transport til skole eller arrangere undervisning i hjemmet eller på den institution, hvor barnet opholder sig. For elever, der er indlagt på sygehus, arrangeres undervisning af den kommune, hvor hospitalet ligger jf. bekendtgørelsen om sygeundervisning²

² BEK nr. 694 af 20/06/2014 Bekendtgørelse om sygeundervisning af elever i folkeskolen og frie grundskoler

§ 6. Sygeundervisning i hjemmet skal så vidt muligt varetages af en eller flere af elevens egne undervisere.

Udgiften til hjemmeundervisning i forbindelse med sygdom placeres centralt hos skolechefen.

Hvis et barn har langtidsfravær grundet skolevægring, angst eller lignende skal skolen ligeledes iværksætte hjemmeundervisning. Udgiften hertil placeres centralt hos skolechefen.

Økonomi

De 11 nordjyske kommuner samt UCN ansøger i alt AP Møller Fonden om 38.356.063 kr., heraf er Vesthimmerlands Kommune ansøgning de 3.004.585 kr.

De ansøgte midler skal bruges til kompetenceløft af medarbejdere, sparring med CPP, facilitering af netværk for ledere og medarbejdere samt kørsel.

Såfremt ansøgningen ikke godkendes, anbefales det, at projektet iværksættes med en mindre økonomisk ramme.